

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 7461/2022
11.07.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд у већу састављеном од судија: Бранислава Босиљковића, председника већа и Бранке Дражић и Драгане Бољевић, чланова већа, у парници тужиље АА из ..., чији је пуномоћник Љубиша Прокић адвокат из ..., против тужених Саобраћајног предузећа „Ласта“ а.д. из Београда и „Generali osiguranje Srbija“ а.д.о. из Београда, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиље изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 4172/20 од 02.03.2022. године, на седници одржаној 11.07.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж 4172/20 од 02.03.2022. године, тако што се одбијају жалбе тужених и потврђује пресуда Основног суда у Младеновцу П 845/2019 од 09.03.2020. године.

ОБАВЕЗУЈУ СЕ тужени да тужиљи накнаде трошкове ревизијског поступка од 114.800,00 динара у року од 15 дана по пријему ове пресуде.

Образложење

Пресудом Основног суда у Младеновцу П 845/2019 од 09.03.2020. године, ставом првим изреке, обавезани су тужени да на име накнаде нематеријалне штете исплате тужиљи по 400.000,00 динара за физичке болове и страх и 300.000,00 динара за душевне болове због умањења животне активности, све са законском затезном каматом од 16.05.2019. године до исплате. Ставом другим изреке, обавезани су тужени да накнаде тужиљи трошкове парничног поступка од 213.275,00 динара са законском затезном каматом од наступања услова за извршење до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 4172/20 од 02.03.2022. године, ставом првим изреке, преиначена је првостепена пресуда у ставу првом изреке тако што је одбијен тужбени захтев. Ставом другим изреке, преиначена је првостепена пресуда и у ставу другом изреке тако што је одлучено да свака странка сноси своје трошкове парничног поступка. Ставом трећим изреке, одбијен је захтев туженог „Generali osiguranje Srbija“ за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужилца је благовремено изјавила ревизију због погрешно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Врховни суд је испитао побијану пресуду сагласно одредбама члана 408. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“, бр.72/11, 49/13-УС, 74/13-УС, 55/14, 87/18, 18/20, 10/23) и нашао да је ревизија основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилца је 12.10.2017. године задобила тешке телесне повреде приликом уласка у аутобус туженог „Ласта“ на аутобуској станици, придржавајући се за врата када је ступила на први степеник аутобус а други путници је одгурнули, те је пала на плочник. Због прелома горњег краја леве бутне кости који је претрпела том приликом задржана је на болничком лечењу на Институту „Бањица“, где је оперисана 23.10.2017. и до 31.10.2017. године задржана на лечењу. Физикална рехабилитација тужилце спроведена је на Институту за рехабилитацију у Младеновцу од 21.11.2017. до 27.12.2017. године. Тужилца је трпела јаке болове у укупном трајању од једног, а болове средње јачине у укупном трајању од пет дана, који замењени најпре сталним, а потом повременим неједнаким и неправилним боловима слабе јачине у трајању од укупно три месеца. Тужилца је трпела јак страх, и то првих десет минута након повређивања примарни, а наредних четири до пет сати секундарни због тешке телесне повреде и свести о неопходности хируршке интервенције. Услед узнемирености због неизвесности пре и после операције, тешкоћа у кретању коришћењем помагала и због зависности од других лица, тужилца је у периоду од пет недеља преживљавала секундарни страх умерене јачине. Трајно умањење тужилине животне активности од 30% огледа се у ограничењу покрета у левом куку средњег степена за све послове који су везани за дуг ход, стајање, трчање, пењање уз и низ успон и степенице, подизање и ношење терета, спортске активности, облачење и обављање личне хигијене. Тужилца има 69 година, живи сама на селу, одржава кућу и обавља баштенске и друге сеоске послове. Тужени су закључили уговор о осигурању од аутоодговорности и уговор о обавезном осигурању путника у јавном превозу за период од 30.01.2017. до 30.01.2018. године.

Код тако утврђеног чињеничног стања првостепени суд је, полазећи од одредаба чл. 154. и 941. Закона о облигационим односима, закључио да су неосновани истакнути приговори недостатка пасивне легитимације на страни тужених, и то туженог „Ласта“, зато што оштећено лице накнаду штете може захтевати непосредно и од осигуравача и од штетника, а туженог „Generali osiguranje Srbija“ зато што је тужилца претрпела штету као путник у јавном превозу у смислу Закона о обавезном осигурању у саобраћају („Службени гласник РС“, бр. 51/09, 78/11, 101/11, 93/12, 7/13). Одлучујући о основу одговорности, првостепени суд је применом чл. 154, 158, 173. и 174. Закона о облигационим односима закључио да је тужени „Ласта“, који се бави јавним превозом као опасном делатношћу, био дужан да организује превоз тако да се избегне стварање гужве, односно опасних ситуација, и да не постоје околности које би га могле ослободити одговорности на основу одредбе члана 177. Закона о облигационим односима. Одговорност туженог осигуравача почива, по ставу првостепеног суда, на одредби члана 941. Закона о облигационим односима, пошто је он са туженим превозником закључио уговор о обавезном осигурању путника у јавном превозу од последица несрећног случаја, али и превозника као власника од одговорности за штету причињену трећим лицима. Правичну новчану накнаду за претрпљене физичке и душевне болове за страх, првостепени суд је досудио на основу члана 200. Закона о облигационим односима.

Другостепени суд је преиначио првостепену пресуду, налазећи да је првостепени суд погрешно применио материјално право из 177. став 1. и 2. Закона о облигационим односима, у вези са чланом 684. став 1. истог закона из кога несумњиво произлази да је одговорност туженог превозника, као власника аутобуса и вршиоца делатности јавног превоза, објективне природе. По мишљењу другостепеног суда, штета коју је тужила претрпела последица је противправног понашања других путника чије дејство тужени превозник није могао да предвиди, избегне и отклони, те су се стекли услови за примену члана 177. Закона о облигационим односима који тог туженог ослобађају од одговорности за штету. У погледу одговорности туженог осигураваача, другостепени суд сматра да тужила не потражује од тог туженог износ по полиси осигурања путника у јавном саобраћају, већ накнаду штете по правилима о одговорности туженог превозника као осигураника туженог осигураваача по основу полисе осигурања од одговорности за штету од опасне ствари и вршења опасне делатности, те да је тужиљино право као оштећеног путника у јавном саобраћају условљено одговорношћу осигураника у складу са одредбом члана 941. Закона о облигационим односима. Како је, према ставу другостепеног суда, непосредни узрок штете коју је тужила претрпела радња трећих лица чије дејство тужени превозник није могао да предвиди или отклони, то тужени осигураваач није у обавези да тужиљи накнади претрпљену штету с обзиром да се није остварио законски основ одговорности туженог као осигураваача из члана 941. став 1. Закона о облигационим односима.

Врховни суд налази да се ревизијом тужиље основано указује на погрешну примену материјалног права.

Погрешан је закључак другостепеног суда да је у конкретном случају било места примени ослобађања туженог превозника од одговорности за штету коју је тужила претрпела. Законом о облигационим односима - ЗОО је прописано да се за штету од ствари или делатности, од којих потиче повећана опасност за околину, одговара без обзира на кривицу, да превозилац одговара за сигурност путника од почетка до завршетка превоза, како у случају превоза уз накнаду, тако и у случају бесплатног превоза, те је дужан накнадити штету која настане оштећењем здравља, повредом или смрћу путника изузев ако је проузрокована радњом путника или страним узроком који се није могао предвидети ни избећи или отклонити (684 став 1), као и да се има лац (опасне ствари, односно вршилац опасне делатности) ослобађа одговорности ако докаже да штета потиче од неког узрока који се налазио ван ствари, а чије се дејство није могло предвидети, ни избећи или отклонити као и ако докаже да штета настала искључиво радњом оштећеника или трећег лица, коју он није могао предвидети и чије последице није могао избећи или отклонити (члан 177). Повређивање тужиље није настало радњом трећих лица чије дејство тужени, као јавни превозник путника, није могао да предвиди или отклони, јер је управо он био одговоран да превоз организује у складу са постојећим потребама и на такав начин да се не стварају гужве у каквим може доћи до инцидената и повређивања путника. Правилно тумачење члана 684. став 1. ЗОО у вези са ослобађањем превозника одговорности за накнаду штете проузроковане радњом путника, подразумева случај у коме је штета настала радњом путника који је повређен, а не радњом других путника.

Из изложеног произилази да је другостепени суд своју одлуку донео погрешном применом материјалног права и да правилна одлука првостепеног суда, како у погледу одговорности тужених, тако и у погледу одмеравања правичне новчане накнаде. Одговорност туженог превозника произлази из одредаба чл. 154. став 2, 173. и 174. ЗОО, а одговорност туженог осигураваача из одредаба чл. 941. став 1. ЗОО и 18. Закона о обавезном осигурању у саобраћају.

Стога је Врховни суд донео одлуку као у првом ставу изреке, на основу члана 416. став 1. ЗПП.

Одлука о трошковима ревизијског поступка из другог става изреке је донета на основу члана 165. став 2, у вези с чл. 153. став 1, 154. и 163. став 1, 2, 3. и 4. ЗПП, па су тужиљи досуђени трошкови од 18.000,00 динара за састав ревизије, као и издаци за судску таксу на ревизију од 48.800,00 динара и на одлуку о ревизији 48.000,00 динара, у складу са постављеним захтевом.

**Председник већа-судија
Бранислав Босиљковић,с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић